

Tăng sinh Minh Nh

Bài 11 : Bình Gi i Đ n V n Đ p Ph n Tham Đ Hi n Quy t Trong Thi n Uy n T p Anh

**V n : "T ý, giáo ý nh hà ?";
S v n : "H ng lai hu tr ng du v n kính
Kh n t c thù liên ng a trúc sàng";**

Bài làm

Trong 49 năm thuyết giáo, b ng trí tuệ siêu tuyệt, Đ c Ph t th u rõ căn tánh t ng chúng sanh, nên ng i nào h u duyên đ n v i Ngài cũng đ u đ c đ thoát. Trên c s đó, các đ t mu n k th a s nghi p cao c , l n l t cũng ph i đ t đ c ít nhi u tiêu chu n y. Cho dù không ph i là b c đ i thánh nh Đ c Ph t, nh ng t i thi u các thi n s ph i tháo g đ c nh ng gút m c trong v n đ tu hành khi có ng i h i v "thi n" và "giáo";, m i mong giúp chúng sanh xé tan l i nghi, v ng ni m tin tr trong chánh pháp. Đ tìm hi u đ u đ u, ta th bình gi i đ n đ i tho i gi a m t v tăng và thi n s Viên Chi u ph n Tham Đ Hi n Quy t trong Thi n Uy n T p Anh nh sau :

**V n : "T ý, giáo ý nh hà ?";
S v n : "H ng lai hu tr ng du v n kính
Kh n t c thù liên ng a trúc sàng";**

Căn c n i ng nghĩa thì "T ý"; nguyên là nói t t c a c m t "T s Tây Lai Ý";, đ c xem là ý ch Thi n tông, là "Giáo ngo i bi t truy n, tr c ch nhân tâm, ki n tánh thành Ph t";. "Giáo ý"; là nêu ý ch Giáo tông, t c 12 ph n giáo mà hi n

nay Phật giáo Trung Hoa y c vào đ lập thành 12 tông. "Hng lai hu trng du vân kính, khn t c thù liên ng a trúc sàng" là con ng i ta khi vui hng chí thì hay chng g y d o ch i đng mây trên núi và khi m t, thì buông rèm trúc, lên gi ng tre mà lán ra ng . V i cách gi i i c nh v y, ta có th t m đ ch đon đ i tho i là :

H i : "Ý t , ý kinh nh th nào ?"

S đáp : "Chng g y, đng mây khi thích chí

M t, buông rèm trúc, ng gi ng tre"

Ý kinh và ý t , hay Thi n ch và Giáo nghĩa là vn đ quan trng c n đ t ra đ quy t nghi cho ng i đng th i.

Sau khi thành đ o, Đ c Phật tích c c đem nhng tinh hoa th đ c chuy n vào lòng chúng sanh, đ u tiên là năm anh em Kiu Tr n Nh . T đó, giáo lý c a Ngài ngày càng lan r ng. Su t th i gian 49 năm giáo hóa, Đ c Phật ch a tng b o v i các đ t là giáo pháp c a Ngài chia ra "thi n" ho c "giáo", mà ch nghe Đ c Phật đ y r ng : "Giáo pháp c a ta đng m t v gi i thoát mà thôi".

Mãi đ n khi Phật giáo phát tri n, đ c truy n sang Đông đ thì m i có s chia tông phái rõ ràng. Nhng ta c n hi u thâm ý c a vi c này. Các T s th y đ c căn c chúng sanh trong đ i m t pháp kém c i, đ m nhi m sáu tr n sâu n ng, không th trong nháy m t mà hoát nhiên th y đ c b n tâm, thông su t các pháp, cho nên các ngài tùy duyên chia giáo pháp c a c Phật, y c theo đó mà lập thành 13 tông, c t y u cho chúng sanh đ i sau đ n m b t mà bi t đng ti n tu đ o nghi p. Thi n ý

đó th t kh h p b n hoài ch Phật. Th mà ta i i m đem cái suy t nông c n c a mình, cho là i đ y c a Phật - T , b o r ng pháp Phật th t có "thi n" và "giáo", r i tông này tông kia bài xích l n nhau, khi n k h u h c "ng ngác", k bng quan chng kh i che mi ng c i th m.

Th t ra, "thi n" hay "giáo" đ u cũng ch là phng ti n, không ph i ch r t ráo mà Đ c Phật mu n ch cho chúng ta. N u ta nói ta là ng i tu thi n cao h n nhóm ng i tu giáo thì lập t c "thi n" đó đã tr thành "giáo", vì l "thi n" không có k t vào "thi n" v i "giáo", l i chng nh ng i ch p ngón tay cho là m t trắng, vì ngón tay là phng ti n đ cho ta th y m t trắng, mà l i i m ch p ngón tay trên bàn tay, phân bi t cho là ngón này đ p và ngón kia x u.

Hi u đ c đ u này, ta th y trong 12 giáo tông, n u ta n ng vào m t tông đ tu t p, li u đ t v n pháp v n trong nh t tâm, s ng t t i, tùy duyên b t bi n, b t bi n tùy duyên, không nhằm sanh t cũng ch ng thích Ni t Bàn. M i pháp tu ch là chi c bè đ a ng i qua bi n kh . Đây m i chính là ng i tu thi n, dù r ng trên hình t ng, ta th y h n ng vào "giáo" đ th c hành. Nh v y, "thi n" không ph i là pháp tu cao và "giáo" là pháp tu th p hay ng c i. Theo quan đ m c a s Nguyên Lai cho r ng "Thi n là c ng c a Giáo, Giáo là m c c a Thi n";, gi ng i và m t i n u tách r i nhau, th t s không mang v cho ng dân dù ch m t con cá. Cũng th , "thi n" và "giáo";, n u ta thiên v m t bên nào cũng đ u không giúp đ c gì cho ta trong quá trình tu ch ng cùng t t chân lý. Cho nên câu tr i c a thi n s Viên Chi u r t th ng, v n t nh ng sâu s c và đ ý nghĩa, ch ng t đây th t là thi n s :

"Ch ng g y đ ng mây khi thích chí
M t buông rèm trúc ng gi ng tre";.

Vui, ch ng g y đi ch i đ ng núi; m t, buông rèm n m ng gi ng tre là tr ng thái r t bình th ng đ tìm s thanh th n an nhàn cho m i con ng i. Th thì vi c tu hành cũng v y ! Tu thi n hay tu giáo, tùy kh năng và trình đ mà kh h p v i pháp môn, h u đ t đ c s gi i thoát làm chính. Đ ng câu h i này, thi n s T nh Không tr i m t v t ng r ng : "V n lý thê hàng giai tri u khuy t";, t c là "V n d m đ ng xa, k trèo non, ng i v t bi n, nh ng đ u cùng m c đích là v

tri u ch u vua";, hay câu tr i "Gà nh lên cây, v t nh xu ng n c"; c a H o Giám thi n s ch ng h n. Tr i nh, chúng ta không th b t gà i d i n c hay bu c v t t trên cây, vì ch ng thích nghi v i nó. Cũng v y, giáo pháp c a Ph t tùy duyên do c c m c a chúng sanh sai khác mà Đ c Ph t đ i c nói pháp. Chúng sanh nh n th y có pháp cao pháp th p, k th t h có th n ng vào m t pháp

nào đó mà tu thì cũng đ u đ c i ích thi t th c. B ng nh đem tâm phàm tình chê pháp khác thì cho dù mình đang tu trong pháp "thi n";, đ c nhân danh là "chính th ng";, cũng không th ch p nh n đ c. Ng c i, ng i tu giáo mà th u tri t đ c "thi n" và "giáo" là m t, nói khác h n là thông đ t đ c v n pháp v n t tâm chân nh bi n hi n, thì chính ng i này đã n m bi t đ c h ng v c a "thi n";. Ng c i, n u ch th y có "giáo" là chính th ng thì có khác chi anh tu thi n ch a tri t ng .

Chánh pháp c a Đ c Ph t dù "thi n" hay "giáo" đ u có năng i c nh nhau, nghĩa là đem i s an i c th c t cho m i ng i trong hi n t i và mãi mãi v sau. Ng i i i trí nghe qua li n t ng, k đ n căn c n ph i có th i gian huân t p, d n thành i trí. Đ m chính y u c n nh c luôn là đ i v i v n t và s tri thì đ u ph i lo i b , nh T Hu N ng nói v i

vni Vô Tn Tng : "Lý nhi m m u c a ch Ph t không có dính líu gì đ n ch nghĩa c". Th nên câu tr l i c a thi n s Viên Chi u m i nghe qua r t đ n gi n, nh ng ng m mang tính hoàn toàn gi i thoát, giúp chúng ta th y đ c cái ch p lâu đ i c a mình, t o cho chúng sanh m t t m nhìn đúng đ n v b n ý ch Ph t xu t hi n i cõi đ i này.

Tăng sinh Minh Nh